

Uluslararası Vergilendirmede Sınırlar Yıkılıyor: Otomatik Bilgi Değişimi 2021'de Aramızda

2020/07

Can DOĞRUSÖZ

30.07.2020

Uluslararası Vergilendirmede Sınırlar Yıkılıyor:

Otomatik Bilgi Değişimi 2021'de Aramızda

3 Nisan 2016 ve 5 Kasım 2017 tarihleri, uluslararası vergi alanında ülkeler ve resmi otoriteler arasında yardımlaşmanın ve dayanışmanın ne denli önemli olduğunun bir defa daha anlaşılması bakımından dönüm noktaları konumundadır. Almanya merkezli Süddeutsche Zeitung'a 1.5 yıl arayla gelen isimsiz ihbarların, bir gecede dünya kamuoyunu bu denli derinden sarsacağını ve hatta uluslararası vergilendirme alanında o zamana dek süregelen uygulama dinamiklerini yerinden oynatarak yepyeni bir düzen kurduracağını muhtemelen kimse beklememişti. Uluslararası kamuoyunda bilinen isimleriyle '**Panama Papers (Panama Belgeleri)**' ve '**Paradise Papers (Paradise/Cennet Belgeleri)**'; teknik terminolojide 'off-shore yapılar', halk arasında kullanılan tabiriyle 'vergi cennetleri'nde kurulmuş şirketler üzerinden, elde edilen kazançların tamamen vergisiz bir biçimde ve tam bir gizlilik içinde uzun yıllar boyunca nasıl ve kimler tarafından nemalanıldığını tüm çıplaklığıyla ortaya dökmüştü. Bu durum, aslında bir bakıma, 2013 yılında G20 üye ülkelerinin kendi aralarında prensipte anlaştıkları ve fakat uygulamaya geçmekte yavaş davrandıkları bir dönemde, vergi şeffaflığı amacıyla yepyeni ve standart bir düzenin kurulmasının ne denli önemli ve gerekli olduğunu trajik bir şekilde ortaya koymuştu.

Toplamda 24.9 milyon adet çok gizli elektronik belgeden oluşan bu veri yığını, dünyanın bir çok ülkesinden çok ünlü siyasetçi, iş adamı ve grubun tüm ticari sırlarını ve şahsi servet miktarlarını dünya kamuoyuna tüm açıklığıyla sunarken, OECD ve G20 gibi uluslararası organizasyonların bir süredir konuştuğu eylem planlarında hızlanmalarına sebebiyet vermiştir. Bu bağlamda, uzunca bir zamandır dünyanın en büyük ekonomilerine sahip ülkeler arasında teorik olarak varılan otomatik bilgi değişimine dair uzlaş, 23 Şubat 2014'te Türkiye'nin de aralarında bulunduğu G20 üye ülkeleri tarafından kabul edilmiş olup Ekim 2014'te Almanya'da düzenlenen OECD Şeffaflık ve Bilgi Değişimi Küresel

Forumu'nda, **Türkiye, otomatik bilgi değişimi raporlamasına 2018 yılından başlamak üzere dahil olacağına taahhüdünü vermiştir.**

OECD tarafından geliştirilen ve G20 üye ülkeleri tarafından kabul edilen uygulama standardına göre, Otomatik Bilgi Değişimi ('Automatic Exchange of Information (AEOI)'), bu standardı kabul eden üye ülkelerin maliye bakanlıklarının erişimine açılacak ortak bir veri tabanı (common database) vasıtasıyla yapılacak ve bu veri tabanına karşılıklı olarak aktarılacak verilerin temin edilmesi sorumluluğunu da yine bu ülkelerde faaliyet gösteren banka ve lisanslı finansal kuruluşlara yükleyecektir. **Uygulamayla ilgili ilk raporlamalar ve bilgi değişimleri 2017 mali yılı itibarıyla 50 ülke tarafından yapılmaya başlanmıştır.** Her ne kadar Türkiye, uygulamaya 2018 yılından itibaren başlayacağına taahhüdünü vermiş olsa dahi, bu tarihin üzerinden geçen 2 seneden uzun zaman boyunca, bu konuda herhangi somut bir adım atmamıştır. Ancak özellikle söz konusu standardın dayandığı en önemli ilkelerden birinin 'karşılıklılık esası' olması sebebiyle, Türkiye'nin de bu raporlamaya ivedilikle başlaması için, uluslararası otoriteler tarafından ciddi bir baskı altına alınabileceği yakın zaman öngörülerinde yer almaktadır. **Bugün itibarıyla, OECD'nin sitesinde yayınlanan ilerleme raporuna göre, Türkiye'ye raporlama yapacak ülke sayısı 75 iken, Türkiye'nin raporlama yapacağı ülke sayısı 55 olarak belirtilmiştir.** Dolayısıyla bu veri de standardın temel dayanağı olan karşılıklılık ilkesinin, mevcut durumda ne kadar karşılıksız bırakıldığına bir göstergesi konumundadır.

Türkiye, AEOI ile ilgili olarak kendi iç mevzuatındaki düzenlemeyi ("Finansal Hesap Bilgilerinin Otomatik Değişimine İlişkin Çok Taraflı Yetkili Makam Anlaşması" ("Multilateral Competent Authority Agreement"), 31.12.2019 tarihli 5.mükerrer Resmi Gazete'de yayınlanan 1965 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe koymuştur ve fakat AEOI kapsamında raporlanacak verilerle ilgili ikincil düzenleme (uygulama tebliği) henüz yayınlanmamıştır.

2020 yılında, söz konusu düzenlemeyle ilgili olarak Türkiye'de ciddi adımlar atılması öngörülmekteydi ancak pek tabii 2020 yılının ilk yarısı tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 küresel salgını sebebiyle kaçınılmaz birtakım gecikmelere sebep oldu. Buna rağmen, 2021 yılının otomatik bilgi değişimi ve Türkiye ekseninde çok sıcak gelişmelere ve somut adımlara gebe olduğu tabiidir.

Özellikle otomatik bilgi değişimine konu edilecek bilgilerin, dönem sonundaki banka bakiyesini oluşturacak ve belli bir dönem içerisinde elde edilen faiz, temettü ve değer artış kazancı gibi pasif nitelikli kazançlar olması sebebiyle, raporlamanın en çok yurtdışında banka hesapları bulunan Türkiye mukimi gerçek kişileri etkileyeceği aşikardır. Özellikle Avrupa Birliği üye ülkelerinin başı çektiği OECD ülkelerinde faaliyet gösteren banka ve finans kuruluşlarının, kendi bünyelerinde mevduat ya da yatırım hesabı bulunan Türkiye'de mukim gerçek kişilere ait hesap bakiye ve gelirlerine ilişkin bilgilerinin 30 Eylül 2020 tarihi itibarıyla, faaliyet gösterdiği ülkenin maliye bakanlığına, 'Türkiye ile paylaşılmak üzere' iletileceğine ilişkin bildirim notunun iletildiğini bilmekteyiz. Bu bağlamda, Türkiye'nin erişimine 1 Ocak 2021 tarihiyle sunulacak bilgilerin, idare tarafından nasıl değerlendirileceğini ve Maliye Bakanlığı tarafından buna istinaden atılacak adımları merakla beklemekteyiz.

Otomatik Bilgi Değişimi sürecinin efektif olarak uygulanmaya başlanmasının, bugüne kadar süregelen vergi beyan pratiklerini yeni baştan değerlendirilmeye açacağı ve buna ilişkin olarak vergi optimizasyon gereksinimlerini ortaya çıkaracağı tabiidir. Bu durum, yalnızca yurtdışı bankalarda mevduat ya da yatırım hesabı bulunan Türkiye mukimi gerçek kişilerce değil, pasaportu ya da ikametgahı neresi olursa olsun, sınırlar ötesi finansal işlemi bulunan tüm dünya insanları tarafından takip edilmesi ve yeniden değerlendirmesi gereken bir durumdur. Vergi şeffaflığı alanında atılan her bir adımın, yepyeni bir uyum zorunluğunu ve bununla birlikte yeni çözüm önerilerini de tetikleyeceği unutulmamalıdır.

Dr. Burçin GÖZLÜKLÜ

Yönetici Ortak

burcin.gozluklu@centrumdenetim.com

[in LinkedIn](#)

+90 (212) 267 21 00

+90 (312) 512 59 42

Can DOĞRUSÖZ

Direktör

can.dogruso@centrumdenetim.com

[in LinkedIn](#)

+90 (212) 267 21 00

+90 (312) 512 59 42